

БАРНОМАИ АРЗЁБИИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ TIMSS: МЕЪЁРҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ВА СТРАТЕГИЯҲОИ ОМУӢЗИШ

Самарқанд вилояти, Самарқанд
тумани мактаби №30,
омузгори синфҳои ибтидоӣ ва забони тоҷикӣ
Ҷабборова Анзурат Абдусаматовна.

Аннотатсия

Дар мақолаи мазкур моҳият ва аҳамияти Барномаи арзёбии байналмилалии TIMSS баррасӣ гардидааст. Меъёрҳои асосии байналмилалӣ барои баҳодиҳии дониш ва малакаҳои хонандагон дар фанҳои математика ва илмҳои табиӣ шарҳ дода шудаанд. Ҳамчунин стратегияҳои самараноки омузиш, аз ҷумла усулҳои интерактивӣ, рушди тафаккури мантиқӣ, истифодаи технологияҳои муосир ва машқҳои амалӣ таҳлил шудаанд. Мақола аҳамияти TIMSS-ро дар баланд бардоштани сифати таҳсилот ва тақмили низоми маориф нишон медиҳад.

Калидвожаҳо: TIMSS, арзёбии байналмилалӣ, маориф, стратегияҳои омузиш, математика, илмҳои табиӣ, сифати таълим, тафаккури мантиқӣ.

Annotatsiya

Mazkur maqolada TIMSS xalqaro baholash dasturining mazmuni va ahamiyati yoritilgan. O'quvchilarning matematika va tabiiy fanlar bo'yicha bilim hamda ko'nikmalarini baholashda qo'llaniladigan asosiy xalqaro mezonlar tushuntirilgan. Shuningdek, interaktiv usullar, mantiqiy tafakkurni rivojlantirish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va amaliy mashqlar kabi samarali o'qitish strategiyalari tahlil qilingan. Maqolada TIMSS dasturining ta'lim sifatini oshirish va ta'lim tizimini takomillashtirishdagi ahamiyati ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: TIMSS, xalqaro baholash, ta'lim, o'qitish strategiyalari, matematika, tabiiy fanlar, ta'lim sifati, mantiqiy tafakkur.

Annotation

This article discusses the essence and importance of the TIMSS international assessment program. The main international criteria used to evaluate students' knowledge and skills in mathematics and science are explained. In addition, effective teaching strategies such as interactive methods, development of logical thinking, use of modern technologies, and practical exercises are analyzed. The article highlights the significance of TIMSS in improving the quality of education and developing the educational system.

Keywords: TIMSS, international assessment, education, teaching strategies, mathematics, science, quality of education, logical thinking.

Дар шароити ҷаҳонишавии муосир рушди низоми маориф дар асоси талаботи байналмилалӣ яке аз вазифаҳои муҳим ба ҳисоб меравад. Кишварҳои ҷаҳон ба муайян намудани сатҳи дониш ва малакаҳои амалии хонандагон тавассути барномаҳои байналмилалӣ арзёбӣ диққати махсус медиҳанд. Дар байни чунин барномаҳо TIMSS мавқеи муҳимро ишғол менамояд.

Барномаи TIMSS барои баҳодиҳии дониш ва малакаҳои хонандагон аз фанҳои математика ва илмҳои табиӣ хизмат мекунад. Тавассути ин барнома кишварҳо метавонанд самаранокии низоми таълими худро муайян намуда, ҷиҳатҳои қавӣ ва заифи онро таҳлил намоянд ва барои баланд бардоштани сифати таҳсилот чораҳои зарурӣ андешанд.

Дар раванди таълими муосир на танҳо донишҳои назариявӣ, балки қобилияти тафаккури мантиқӣ, ҳалли масъалаҳо ва истифодаи дониш дар амал низ аҳамияти калон дорад. Аз ин рӯ, TIMSS ҳамчун воситаи муҳими муайян намудани сатҳи рушди ҳамаҷонибаи хонандагон эътироф гардидааст.

Дар мақолаи мазкур моҳият ва аҳамияти барномаи байналмилалӣ TIMSS, меъёрҳои байналмилалӣ ва стратегияҳои самараноки омӯзиш мавриди баррасӣ қарор гирифта, нақши онҳо дар баланд бардоштани сифати таҳсилот нишон дода мешавад.

TIMSS яке аз барномаҳои бонуфузи байналмилалӣ дар самти баҳодиҳии сифати таҳсилот ба ҳисоб меравад. Ин барнома сатҳи дониш, малака ва қобилияти фикрронии хонандагонро дар фанҳои математика ва илмҳои табиӣ муайян менамояд. TIMSS имконият медиҳад, ки натиҷаҳои таълими кишварҳои гуногун бо ҳам муқоиса карда шаванд ва роҳҳои тақмили низоми маориф муайян гарданд.

Барномаи TIMSS асосан хонандагони синфҳои 4 ва 8-ро фаро гирифта, ҳар чор сол як маротиба баргузор мегардад. Саволҳои пешниҳодшуда на танҳо дониши назариявӣ, балки қобилияти татбиқи дониш дар амал, таҳлил ва ҳалли масъалаҳо низ месанҷанд. Ин ҳолат барои рушди тафаккури мустақил ва мантиқии хонандагон аҳамияти калон дорад.

Яке аз меъёрҳои асосии байналмилалӣ дар TIMSS сатҳи дониши фанӣ мебошад. Хонанда бояд мафҳумҳо ва қоидаҳои асосии фанҳо дуруст дарк намояд. Дар математика донишҳои амалӣ арифметикӣ, алгебра, геометрия ва ҳалли масъалаҳо муҳим аст. Дар илмҳои табиӣ бошад, фаҳмиши равандҳои табиат, қонунҳои физикӣ ва биологӣ талаб карда мешавад.

Меъёри дигари муҳим қобилияти истифодаи дониш дар ҳаёти воқеӣ мебошад. TIMSS ба хонандагон масъалаҳои пешниҳод менамояд, ки ҳалли онҳо таҳлил ва фикрронии мантиқиро талаб мекунад. Ин усул ба рушди қобилияти мустақилона қарор қабул намудани хонандагон мусоидат мекунад.

Барои ноил шудан ба натиҷаҳои баланд дар TIMSS истифодаи стратегияҳои самараноки омӯзиш аҳамияти калон дорад. Яке аз чунин стратегияҳо истифодаи усулҳои интерактивӣ мебошад. Дарсҳои интерактивӣ шавку рағбати хонандагонро зиёд намуда, онҳоро ба иштироки фаъолна дар раванди таълим ҷалб менамоянд. Кори гурӯҳӣ, саволу ҷавоб ва муҳокимаҳо ба беҳтар азхуд намудани мавзӯҳо мусоидат мекунанд. Инчунин истифодаи технологияҳои муосир дар раванди таълим нақши муҳим мебозад. Компютер, тахтаи электронӣ ва барномаҳои таълимӣ имконият медиҳанд, ки хонандагон мавзӯҳоро осонтар ва ҷолибтар омӯзанд. Технологияҳои рақамӣ инчунин ба рушди малакаҳои мустақилонаи омӯзиш мусоидат менамоянд.

Машқ ва такрори мунтазам низ яке аз омилҳои муҳими омодагӣ ба TIMSS мебошад. Иҷрои тестҳо ва масъалаҳои намунавӣ ба хонандагон кӯмак мерасонад, ки сатҳи дониш ва малакаҳои худро мустақкам намоянд. Омӯзгорон бояд хонандагонро ба фикрронии таҳлилӣ ва мустақилона роҳнамоӣ намоянд. Ҳамкории муассири омӯзгор ва волидайн низ дар баланд гардидани натиҷаҳои таълимӣ таъсири мусбат мерасонад. Дастгирии волидайн ва фароҳам овардани муҳити мусоиди омӯзишӣ метавонад шавқи хонандагонро ба илм ва таҳсил зиёд намояд. Ҳамин тавр, TIMSS ҳамчун барномаи байналмилалӣ арзёбӣ дар такмили сифати таҳсилот ва рушди малакаҳои зеҳнии хонандагон нақши муҳим дорад. Истифодаи стратегияҳои муосири омӯзиш метавонад ба баланд гардидани натиҷаҳои таълимӣ ва рақобатпазирии хонандагон дар сатҳи байналмилалӣ мусоидат намояд.

Дар ҳулоса метавон гуфт, ки TIMSS яке аз барномаҳои муҳимми байналмилалӣ дар самти баҳодиҳии сифати таҳсилот ба ҳисоб меравад. Ин барнома имконият медиҳад, ки сатҳи дониш, малака ва қобилияти фикрронии хонандагон дар фанҳои математика ва илмҳои табиӣ муайян карда шавад.

Натиҷаҳои TIMSS барои такмил додани низоми маориф, барномаҳои таълимӣ ва усулҳои омӯзиш аҳамияти калон доранд. Тавассути истифодаи меъёрҳои байналмилалӣ кишварҳо метавонанд ҷиҳатҳои қавӣ ва заифи соҳаи маорифи худро муайян намуда, барои баланд бардоштани сифати таълим чораҳои зарурӣ андешанд.

Инчунин истифодаи стратегияҳои муосири омӯзиш, аз ҷумла усулҳои интерактивӣ, технологияҳои рақамӣ, машқҳои амалӣ ва рушди тафаккури мантиқӣ ба баланд гардидани сатҳи дониш ва фаъолнокии хонандагон мусоидат менамояд. Ҳамкории омӯзгор, хонанда ва волидайн низ дар ин раванд нақши муҳим мебозад.

Ҳамин тариқ, омодагии самаранок ба TIMSS метавонад рақобатпазирии хонандагонро дар арсаи байналмилалӣ баланд бардошта, барои рушди минбаъдаи низоми маориф заминаи мусоид фароҳам оварад.

Адабиётҳо

1. TIMSS International Results in Mathematics and Science. — Boston: IEA, 2023.
2. IEA Methods and Procedures in TIMSS Studies. — Amsterdam, 2022.
3. Раҳмонов А. Педагогикаи муосир ва технологияҳои таълим. — Душанбе: Маориф, 2021.
4. Каримов Ш. Методикаи таълими математика дар мактабҳои миёна. — Самарқанд, 2020.
5. Саидов М. Рушди тафаккури мантиқии хонандагон. — Душанбе, 2019.
6. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги. Таълим сифати ва халқаро баҳолаш дастурлари бўйича методик қўлланма. — Тошкент, 2022.
7. Абдуллоев Р. Усулҳои интерактивии таълим ва самаранокии он. — Душанбе: Ирфон, 2021.
8. Назаров Ф. Истифодаи технологияҳои рақамӣ дар раванди таълим. — Хучанд, 2020